

Jaarverslag 2022

De Zoogdierverseniging en Zoogdierstichting brengen mensen bijeen die kennis verzamelen, ontwikkelen en uitdragen met als doel de bescherming van in Nederland levende, wilde zoogdieren en hun leefgebieden.

De stichting ondersteunt de vereniging en voert daarnaast in opdracht diverse onderzoeks- en advieswerkzaamheden uit met betrekking tot wilde zoogdieren in Nederland.

Dit is het gezamenlijke jaarverslag over 2022.

Voorwoord

Het jaar 2022 was een goed jaar. Dat was niet vanzelfsprekend, want eerst moest de lockdown nog afgeschaald worden. De Zoogdierdag in maart werd verplaatst naar 17 september in Maarn. Uit de hoge opkomst bleek hoe fijn het is om fysiek samen te kunnen zijn. Het Jaar van de Eikelmuis was heel succesvol. Deze unieke soort staat voorlopig weer goed op de kaart. Maar ook de kwetsbare populaties van de kleine marterachtigen kregen extra aandacht via een training en een cursus.

We hebben onze communicatie op een hoger niveau gebracht. Een unicum in de geschiedenis van *Lutra* was de uitgave van twee edities van een special over overwinterende vleermuizen.

De Stichting heeft een druk jaar achter de rug. De krapte op de arbeidsmarkt maakte het lastig om veel werk uit te besteden. Desondanks is er weer meer werk verzet dan eerdere jaren.

Dit was ook het jaar waarin de verschrikkelijke oorlog in Oekraïne begon. Door de sterk gestegen energieprijzen werd de drang om huizen te isoleren snel groter. Met ernstige gevolgen voor o.a. gebouwbewonende vleermuizen. Dit blijft onze aandacht hebben en een goede aanleiding om van het Jaar van de Meervleermuis een groot succes te maken.

Hero Prins, *voorzitter*
Piet Bergers, *directeur*

Inhoud

Jaaroverzicht 4

Zoogdieren in het nieuws 6

2022: Jaar van de Eikelmuis 8

Kennisoverdracht 10

Onderzoek & monitoring 12

Bescherming 15

Werkgroepen 18

Organisatie en financiën 21

Foto Aaldrik Pot

De Zoogdierverseniging en Zoogdierstichting hebben ten doel zich in te zetten voor de studie en de bescherming van in Nederland levende, wilde zoogdieren en hun leefgebieden en voorts het verrichten van al hetgeen daarmee in de meest ruime zin verband houdt of daarvoor bevorderlijk kan zijn. De Zoogdierstichting heeft ook de doelstelling om de Zoogdierverseniging te steunen.

Beide organisaties hebben de ANBI status, met de bijbehorende rapportageverplichtingen. Daarom wordt op het achterblad van dit jaarverslag weergegeven welke van de uitgelichte activiteiten zijn uitgevoerd door de vereniging, de stichting of gezamenlijk.

Jaaroverzicht

Ruim **15.350** waarnemers hebben veel bereikt

 25.808 Kilometerhokken met zoogdierwaarnemingen*

 5927 Routes, objecten en locaties onderzocht

 88 Verschillende zoogdier-soorten doorgegeven

* (losse waarnemingen en Netwerk Ecologische Monitoring)

Onze vereniging, een dynamische
gemeenschap met **1907** leden
en **14** werkgroepen

Natuurlijk Delfland
Vleermuiswerkgroep Groningen
Vleermuiswerkgroep Noord-Holland
Egelwerkgroep - ZOUT - CaLutra - VLEN
Veldwerkgroep - Werkgroep Zeezoogdieren
Noord-Hollandse Zoogdier Studiegroep
Zoogdierenwerkgroep Zuid-Holland
Werkgroep Boomarter Nederland
Werkgroep Kleine Marterachtigen
Zoogdierwerkgroep Zeeland

Het bereik van (het werk van) de
Zoogdierverseniging blijft groeien

10.040

volgers op
Twitter

5800

volgers op
Facebook

7764

volgers op
LinkedIn

902

volgers op
Instagram

54

nieuwsberichten
op NatureToday

Een greep uit onze activiteiten in 2022

27 jan

Foto Wesley Overman

Webinar '2022: Jaar van de Eikelmuis'

14 apr

Foto Jamie Lebbink

Symposium: Vormen bevers een gevaar voor de infrastructuur?

26, 27 & 28 aug

Foto Merijn van den Hoogenhoff

Nacht van de vleermuis

6 okt

Foto Wesley Overman

Cursus vleermuisgeluiden voor gevorderden

6 & 8 okt

Foto Rick Boerboom

Wilde kat excursie

11 nov

Foto Eveline van der Jagt

Start Nature Talks SoortenNL

24 nov & 1 dec

Foto Ellen van Norren

Cursus kleine marterachtigen

ZOOGDIEREN IN HET NIEUWS

Regelmatig komen zoogdieren in het nieuws en zo bereiken we via de media veel mensen met onze kennis.
Hier een kleine greep uit het overzicht van 2022.

Zoogdieren in het nieuws

Eindelijk waterspitsmuis definitief vastgesteld in Flevoland

Het heeft even geduurd maar de eerste waarneming met bewijs van de zeldzame waterspitsmuis in Flevoland is een feit. Op 22 mei 2022 filmde Jan Nagel een waterspitsmuis lopend op een betonpad in Creil.

[Klik hier om het hele bericht te lezen.](#)

Vleermuizen in 'Het warmtefort'

Het boekenweekessay van 2022: 'Het warmtefort' van Marieke Lucas Rijneveld, stond in het teken van gewone dwergvleermuizen. Terwijl de sloop van een inmiddels vervallen school is uitgesteld omdat er gewone dwergvleermuizen in wonen, haalt hij fijne herinneringen op aan zijn tijd op die basisschool. Een prachtig geschreven boekje en echte aanrader.

[Klik hier om het hele bericht te lezen.](#)

Dwergvleermuis onbetwist op Nr. 1

In het weekend van 6 en 7 mei was de Vleermuis-tuintelling 2022. En het was een succes! Het weer was goed en veel tuintellers gingen er voor zitten. Vanuit heel Nederland deelden maar liefst 191 mensen hun waarnemingen. In totaal zijn er 804 vleermuizen geteld.

[Klik hier om het hele bericht te lezen.](#)

Zoogdieren in het nieuws

Foto Burgers' Zoo

Goudjakhals rukt op, nu ook in Friesland gesignaleerd

Op 12 februari werd in gemeente Friese Meren een goudjakhals gesignaleerd. Het is de zevende keer dat een goudjakhals wordt waargenomen in Nederland. Eerder al in Gelderland, Drenthe, Groningen en Utrecht. De Friese zoogdierexpert Harrie Bosma deed de waarneming. Voor zover bekend is dit de eerste waarneming van een goudjakhals in Fryslân.

[Klik hier om het hele bericht te lezen.](#)

Foto Richard Witte

Hoe leeft de otter in de stad? Onderzoek naar Zwolse otters geeft een eerste indruk.

Alhoewel de otter bekend staat als schuw en voornamelijk nachtactief doken er afgelopen winter diverse video's op van zwemmende en jagende otters in de woonwijk Zwolle Zuid. Otter- en beverwerkgroep CaLutra wil onderzoeken op welke wijze de otter gebruik maakt van de stad als leefgebied.

[Klik hier om het hele bericht te lezen.](#)

Foto Edwin Giesbers

Positieflijst zoogdieren vanaf 2024 van kracht

Minister Henk Staghouwer maakte bekend dat de Huis- en Hobbydierenlijst (Positieflijst) van kracht wordt. Vanaf 1 januari 2024 mogen er nog maar 30 soorten zoogdieren als huisdier gehouden worden. In de toekomst is het niet meer mogelijk om exotische zoogdieren te houden, fokken of te verhandelen. Een lang gekoesterde wens van de Zoogdierverseniging werd werkelijkheid.

[Klik hier om het hele bericht te lezen.](#)

2022: Jaar van de Eikelmuis

ARTIS

DierenPark
Amersfoort

Wie kende de eikelmuis voor 2022? Bijna niemand. En dat is niet het enige probleem van de eikelmuis, er zijn nog drie problemen: het dier is ernstig bedreigd, het heeft al de helft van het leefgebied in Europa verloren in enkele tientallen jaren en de oorzaak daarvan is nog niet bekend omdat het dier slecht is onderzocht. Er is één ding wel in orde voor de eikelmuis: er is een grote groep organisaties die samenwerken om de eikelmuis voor Nederland te behouden: provincie Limburg, gemeente Eijsden-Margraten, Limburgs Landschap, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, GaiaZOO, Vogelwerkgroep Bemelen, Grueles uit Gronsveld en Zoogdiervereniging.

Het zal niemand meer zijn ontgaan dat 2022 daarom is uitgeroepen tot het Jaar van de Eikelmuis door GaiaZOO, Dierenpark Amersfoort, ARTIS en de Zoogdiervereniging. Er waren vijf grote successen voor de eikelmuis in 'zijn' jaar.

- 1 Zonder beeld geen bescherming; het is gelukt om voor het eerst in Nederland wilde eikelmuisen te filmen. Kijk de prachtige minidocu.
- 2 De media doken bovenop deze onbekende maar fotogenieke soort. De eikelmuis kwam 430 keer in de media, met een potentieel lezers/kijkerspubliek van 223 miljoen mensen!
- 3 Mensen wilden graag de eikelmuis zien en steunen, en kochten merch en adoptiecertificaten, keken webinars en lezingen en kochten een eikelmuisbeleefpakket met bed & breakfast, eikelmuishabitatwandelingen, kaartje voor GaiaZOO, eikelmuis spel en eikelmuisshirt. De ruime €21.000 euro opbrengst werd beschikbaar gesteld voor plantmateriaal en nestkasten.
- 4 In een zenderonderzoek werd duidelijker hoe de eikelmuis zijn leefgebied gebruikt. Deze resultaten kunnen direct worden gebruikt om het leefgebied te verbeteren van de eikelmuis.
- 5 De provincie Limburg zorgde in 2022 voor de (door)start van de uitvoering van het eikelmuisbeschermingsplan. Er is voor vier jaar budget voor verbetering van het habitat, zodanig dat een duurzame populatie eikelmuisen kan leven in de hellingbossen en het kleinschalig cultuurlandschap van Zuid-Limburg.

Foto Wesley Overman

KENNISOVERDRACHT

De waarnemingen die onze vrijwilligers verzamelen in het veld dragen direct bij aan de bescherming van inheemse zoogdieren. Dankzij deze data is het mogelijk om gericht onderzoek te doen naar voorkomen, leefwijze en eventuele bedreigingen. De expertise die zo wordt opgebouwd, deelt de Zoogdierverseniging graag met andere belanghebbenden, zoals overheden, adviesbureaus en terreinbeheerders. Bijvoorbeeld door cursussen en lezingen te geven, en natuurlijk door publicaties uit te brengen.

Kennisoverdracht

Cursussen over vleermuissoorten

De Zoogdiervereniging heeft in 2022 weer veel cursussen gegeven aan ecologen die zowel bij adviesbureaus als bij overheden werken. Bij de open-inschrijvingscursussen bieden we een palet aan onderwerpen voor bijvoorbeeld vleermuizen. Denk aan ecologie, wetgeving, geluiden en mitigatie. De cursussen zijn voor beginners en gevorderden. Er is veel vraag naar de cursussen en regelmatig moeten we werken met een wachtlijst. Sommige bureaus, maar ook omgevingsdiensten kiezen ervoor om op maat gemaakte in-companycursussen af te nemen. Bij de cursussen werken we regelmatig samen met andere experts uit het specifieke werkveld.

Kansen voor de Europese nerts?

Sinds het sluiten van de nertsenfokkerijen enkele jaren geleden zien we bij de Zoogdiervereniging zelden nog een melding van een Amerikaanse nerts. Misschien is Nederland zelfs het enige Europese land zonder een wilde populatie Amerikaanse nerts. Voor ons een mooie reden om te onderzoeken of Nederland geschikt zou kunnen zijn voor de met uitsterven bedreigde Europese nerts. Op basis van de IUCN-richtlijnen rondom herintroducties blijkt dat er een goede kans van slagen is. Komende jaren gaan we verdere stappen zetten om te zien of we kunnen komen tot een breed gedragen herintroductieprogramma. Lees [hier](#) het hele rapport.

Meervleermuis Veluwe

Provincie Gelderland werkte aan herstelprogramma's om de instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebied Veluwe te bereiken. Voor de meervleermuis vroeg de provincie input. De Zoogdiervereniging heeft randvoorwaarden uitgewerkt in samenwerking met Batweter onderzoek en advies. Hierdoor kan worden beoordeeld wanneer de doelen voor de meervleermuis op de Veluwe behaald worden. Aansluitend zijn maatregelen beschreven die nodig zijn om de instandhouding van de meervleermuis op de Veluwe voor de toekomst te verzekeren. Een groot deel van de input voor de meervleermuis is opgenomen in het '[Herstelprogramma beken](#)'.

ONDERZOEK & MONITORING

Samen met vrijwilligers, leden, werkgroepen en medewerkers monitoren en verzamelen we data, die we omzetten in informatie. Ook faciliteren we onderzoek en voeren projecten uit voor overheden en instanties om kennis te vergaren en te delen.

Onderzoek & monitoring

Zenderonderzoek eikelmuis

Met financiële steun van Gaia Nature Fund, Dierenpark Amersfoort Wildlife Fund, ARTIS, Provincie Limburg en de Zoogdiervereniging kon er onderzoek gedaan worden naar populaties van de ernstig bedreigde eikelmuis. De provincie heeft tot 2025 financiering voor verbetering van leefgebied. Onderzoek was belangrijk omdat kennis over habitatgebruik door eikelmuizen beperkt is. Een half jaar deden studenten onderzoek. Ze peilden de zenders die eikelmuizen om hadden uit. Door het onderzoek werd duidelijk dat eikelmuizen meerdere dagrustplaatsen hebben in bomen, vogelnesten en eikelmuisnestkasten. Het gemiddelde leefgebied bleek 1,1 ha groot te zijn. Ook werd duidelijk dat 's nachts werd gezocht naar voedsel en dat open velden werden gemeden en dat een eikelmuis in 4 uur 550m kan afleggen door het struikgewas.

Noordse woelmuis en waterspitsmuis in de Zuid-Hollandse delta

In het najaar werd in opdracht van Waterschap Hollandse Delta onderzocht waar in hun waterbergingen noordse woelmuizen en waterspitsmuizen voorkomen. Op Goeree-Overflakkee werden waterspitsmuizen gevangen met behulp van inloopvallen. De waterspitsmuis werd in slechts vier van de 56 onderzochte locaties aangetroffen. Andere soorten ware, woel- en spitsmuizen waren meer aanwezig, zoals bosmuis, dwergmuis, noordse woelmuis, rosse woelmuis, veldmuis en bosspitsmuis. Om te ontdekken waar noordse woelmuizen leven is ook gebruik gemaakt van de eDNA-methode. In het veld werd gezocht naar keutels. De noordse woelmuis werd in geen enkele waterberging in de Hoeksche Waard gevonden. De soort is uit het grootste deel van dit gebied verdwenen, door onder andere de komst van de aardmuis.

Onderzoek & monitoring

Vleermuizen en energietransitie

De energietransitie is een groen-groen dilemma. Enerzijds is het dempen van de klimaatverandering van belang voor biodiversiteit en aan de andere kant zijn de maatregelen schadelijk voor biodiversiteit. In het subsidieprogramma van het ministerie van LNV 'vleermuizen en energietransitie' onderzoekt de Zoogdierverseniging wat effectieve verblijfsvoorzieningen zijn en waarom. Ook verbeteren we de landelijke monitoring voor de energietransitie voor kwetsbare vleermuizen. Het programma voorziet in een systeem om kennis en data over voorzieningen samen te brengen en voert pilots uit voor de monitoring op landelijke niveau.

Haas en konijn op de Rode Lijst

In 2020 heeft de Zoogdierverseniging geadviseerd om haas en konijn op de Rode Lijst te plaatsen. De langjarige trend (ijkpunt 1950) laat een afname van de populatieomvang voor beide soorten van meer dan 60% zien. Daarmee vallen deze soorten anno 2022 in de categorie 'Gevoelig'. Verschillende provincies hebben hierdoor de jacht op deze soorten gesloten. Vooral landschappelijke veranderingen (haas) en virusziektes (konijn) zijn belangrijke oorzaken voor de achteruitgang van de populatieomvang van beide soorten. Het Ministerie van LNV en de provincies hebben nu volop aandacht voor de soorten. Er zijn initiatieven gestart om te kijken of de monitoring van deze soorten kan worden verbreed.

BESCHERMING

De Zoogdiervereniging mengt zich, gevraagd en ongevraagd, in maatschappelijke discussies. Bijvoorbeeld over de bever, de wolf en vleermuizen in de urbane omgeving. Onze zienswijze is altijd gebaseerd op (eigen) onderzoek. Zo geven we zoogdiersoorten die in de verdrukking dreigen te komen een gefundeerde stem.

Bescherming

Dijken en bevers beschermen met hoogwatervluchtplaatsen

In 2021 is de Zoogdierverseniging samen met waterschappen, ProRail, RWS en Stowa gestart met het innovatieve project 'Hoogwatervluchtplaatsen'. Het doel is om onze dijken tijdens hoogwater te beschermen tegen graafschade die ontstaat door bevers. De Zoogdierverseniging heeft een aantal hoogwatervluchtplaatsen (HVP) bedacht die getest worden op functionaliteit. We hopen dat de bevers deze vluchtplaatsen gaan gebruiken en dat daardoor de dijken veilig blijven. Er worden drie typen getest; grondheuvels (bestaande methode), een drijvende kunstburcht (ontwikkeld samen met Hogeschool Zeeland) en een compartiment in de dijk waar bevers kunnen graven zonder schade aan de dijk te veroorzaken. In 2023 worden de eerste twee prototypen van de drijvende HVP gemaakt en in het veld geïnstalleerd en gemonitord.

Wolvenpopulatie én maatschappelijke uitdagingen groeien

De wolvenpopulatie is in 2022 doorgroeid naar vier roedels, twee wolvenparen en twee solitair levende territoriale wolven. Ook het aantal rondzwervende wolven nam toe, helaas met vier dodelijke aanrijdingen tot gevolg. Iets wat vaker voorkomt bij een groeiende populatie van een mobiele soort. In totaal zijn er in 2022 4932 meldingen door het Wolvenmeldpunt ontvangen, waarbij het in 1582 gevallen ook echt om een wolf ging. De terugkeer van de wolf vraagt het nodige van de maatschappij om duurzaam te kunnen samenleven met de wolf. Vanuit de Zoogdierverseniging communiceren wij hierover op basis van kennis. Daarnaast signaleren wij richting beleidsmakers en andere relevante partijen kansen om het samenleven met wolven te bevorderen.

Bescherming

Natuurinclusieve energietransitie wind en hoogspanning op land (NIEWHOL)

De ministeries van LNV en EZK zijn begonnen met een onderzoeksprogramma dat kennislacunes over vleermuizen en windenergie moet gaan opvullen. Er wordt in beeld gebracht op welke manier en waar windturbines negatieve effecten hebben op vleermuizen en hun populaties. In 2022 heeft de Zoogdiervereniging hieraan gewerkt samen met vijf ecologische adviesbureaus. Ook is een vernieuwd protocol voor monitoring bij windparken opgesteld.

Regionale otteroverleggen zetten zich in voor bescherming

Tijdens het jaar van de otter bleek het bespreken van knelpunten en oplossingen in regionale otteroverleggen een groot succes te zijn. Afgelopen jaar heeft CaLutra, de otter- en beverwerkgroep tijdens het Nationaal otteroverleg regio's enthousiast gemaakt om net als in Overijssel ook regionale overleggen te starten. Overheden (waterschappen, provincie, gemeenten, Rijkswaterstaat) en terreinbeheerders maken een kaart en lijst met kansen en knelpunten voor otters. Jaarlijks wordt bepaald hoe het staat met o.a. faunapassages, natuurvriendelijke oevers waarop gefaseerd wordt gemaaid, en bescherming tegen fuiken waarin otters verstrikt kunnen raken.

WERKGROEPEN

Veel leden zijn actief binnen één of meer van de 14 bij de Zoogdiervereniging aangesloten werkgroepen. Werkgroepen waarbinnen leden en vrijwilligers samenwerken aan een gezamenlijk doel. Zij vormen een bron van kennis, innovatie én inspiratie.

Werkgroepen

Noord-Hollandse Zoogdier Studiegroep (NOZOS)

NOZOS organiseerde de Nacht van de Vleermuis en Nacht van de Nacht in Heemskerk. Naast kraamtellingen van de meervleermuis zijn ook wintertellingen voor vleermuizen gedaan. Ook was de werkgroep betrokken bij handhavingsverzoeken bij geconstateerde overtredingen. En zijn adviezen uitgebracht voor onder andere stichting Red de Hout i.v.m. vleermuizen in Alkmaarderhout, een van de oudste stadsbossen van Nederland. NOZOS ondersteunde ook de St. Bavokerk Haarlem bij vleermuisproblematiek.

Lees [hier](#) het volledige jaarverslag van de Noord-Hollandse Zoogdier Studiegroep.

Vleermuiswerkgroep Nederland

De VLEN ontving 250 vragen van particulieren, vooral over problemen met vleermuizen in huis en vleermuizen die in gevaar komen door bouwplannen of bomenkap. Gelukkig zijn het steeds meer vragen van mensen die vleermuisvriendelijk willen bouwen, willen isoleren of vleermuiskasten willen ophangen.

De Nacht van de Vleermuis verzorgde 102 activiteiten in Nederland. De meeste excursies werden

bezoekt door 10 tot 50 deelnemers. Diverse kleinere, maar ook paginagrote artikelen waren te lezen in o.a. AD, Parool, Friesch Dagblad, Brabants Dagblad, de Limburger, de Gelderlander en veel regionale weekbladen.

Op 29 oktober vond in Wageningen de VLEN-dag plaats. Er waren 175 bezoekers en 50 online deelnemers. De Leo Belprijs werd uitgereikt aan Peter Lina, voor zijn decennialange grote inzet voor vleermuizen in Nederland en Europa. Nieuwsbrief nummer 82 verscheen en er is een vernieuwde redactie van zeven personen. Het voornemen is om de nieuwsbrief drie keer per jaar te versturen.

Lees [hier](#) het volledige jaarverslag van de Vleermuiswerkgroep Nederland.

Werkgroep Kleine Marterachtigen

2022 stond in het teken van het overbrengen van kennis aan een breed publiek en het verkennen van de doelstelling. De WKM ziet zichzelf als een belangrijke speler op het gebied van het verder uitbreiden en verspreiden van de kennis over de bunzing, hermelijn en de wezel.

Er is een tweedaagse training gegeven over het verbeteren van het habitat van de bunzing, hermelijn

en de wezel. Er waren gastpresentaties van diverse experts. De 14 deelnemers kozen zelf een locatie uit waar het habitat kan worden verbeterd. Denk aan een grotere tuin, een nieuwe woonwijk of inrichting van een natuurgebied. De laatste dag werd het onderzoeksgebied van een van de gastsprekers bezocht. De training werd gefinancierd met cursusgeld van de deelnemers, een bijdrage van de Zoogdiervereniging en €1500,- vanuit het Rie de Booisfonds.

Ook werd deelgenomen aan bijeenkomsten voor het opstellen van het Kennisdocument Kleine Marterachtigen en de WKM ontving een donatie van €1500,-.

Lees [hier](#) het volledige jaarverslag van de Werkgroep Kleine Marterachtigen.

Natuurlijk Delfland

In 2022 heeft de werkgroep diverse activiteiten georganiseerd, zoals het inventariseren van boomgaarden, oproep Eikelmuis gezien in Rijswijk, camera onderzoek marters, Nacht van de Vleermuis 2022 en een lezing Zoogdieren i.s.m. Natuurlijk Waterweg-Noord (KNNV).

Lees [hier](#) het volledige jaarverslag van Natuurlijk Delfland.

Werkgroepen

CaLutra

Het CaLutrabestuur is na het hoogtepunt van het Jaar van de Otter verder gegaan met een gloednieuw team in 2022. Helaas was er een aantal langdurig zieken. Ondertussen gaat opbouw van het team en de monitoring van de otter door. De otter en bever heroveren Nederland steeds meer. Veel otters worden verkeersslachtoffer. In de regionale otter-overleggen tussen overheden en terreinbeheerders, die o.a. door CaLutra zijn gestart, wordt hier serieus aandacht aan besteed. De prachtige en ingenieuze bever geeft steeds meer zorgen doordat hij in dijken graaft.

Op 8 oktober was de jaarlijkse CaLutradag in Den Bosch en werden de wethouder en de stadsecoloog, tevens oud-CaLutra bestuurslid, verwelkomd.

Lees [hier](#) het volledige jaarverslag van CaLutra.

Zoogdierwerkgroep Utrecht (ZOUT)

Zoogdierwerkgroep Utrecht wil belangstellenden op de hoogte houden van en uitnodigen voor activiteiten over zoogdieren. In 2022 is er onderzoek gedaan naar het voorkomen van de boomarter in Amelisweerd. Werd er moeite gedaan om de

tweekleurige vleermuis weer terugvinden in Maarssenbroek. En zijn er in de Nacht van de vleermuis vleermuisexcursies georganiseerd in Utrecht, Nieuwegein, Loenersloot en op Nijenrode. Verder werden leden geattendeerd op BAT 030 en deden de ZOUT bestuursleden mee met het kraamkolonie onderzoek in Utrecht (de Stad).

Lees [hier](#) het volledige jaarverslag van ZOUT.

Vleermuiswerkgroep Groningen

In 2022 droegen ca. 30 vrijwilligers bij aan de activiteiten van de VWG. Tijdens de wintertellingen werden in de ringoven in Wirdum twee keer zoveel vleermuizen geteld als ooit tevoren (1983). Dit was te danken aan de grondige renovatie van het dak in 2021. In de zomer zijn kolonies van de zeldzame tweekleurige vleermuis opgespoord en geteld op meerdere nieuwe locaties.

Er is moeite gedaan om bekende of vermoede vleermuisverblijfplaatsen in de buurt van de Suikerunie vloeivelden in Groningen te vinden. En er werden veel tellingen van meervleermuizen uitgevoerd. VWG verzorgde 20 lezingen en excursies en vernieuwde de website qua vormgeving. Er is een voorlichtingskraam op poten gezet door zes

vrijwilligers en zij bezochten twee markten. Er werden 123 meldingen en informatieverzoeken afgehandeld. Dit leidde tot vijftien inspecties bij particulieren en advies over goede bescherming.

Soms zet VWG zich ook juridisch in voor bescherming in de Provincie en gemeente. In 2022 werd aandacht besteed aan dossiers, zoals: Herstel habitat watervleermuizen rond Sterrebos, watervleermuizen bij Helperzoomtunnel, de Suikerunie, aanpak ring zuid en Windmolenpark Oostpolder.

Lees [hier](#) het volledige jaarverslag van de Vleermuiswerkgroep Groningen.

Veldwerkgroep

Van 26 juli tot en met 4 augustus was het zomerkamp in Savnik in Montenegro. Er gingen 27 deelnemers mee op kamp, waarvan 17 uit Nederland, twee studenten uit Albanië, twee personen uit het Verenigd Koninkrijk en acht uit Montenegro (waaronder vijf studenten). Er werden 41 zoogdiersoorten geregistreerd.

Lees [hier](#) het volledige jaarverslag van de Veldwerkgroep.

Werkgroepen

Werkgroep Boomarter Nederland

De voorjaarsbijeenkomst werd gehouden op 9 april in bezoekerscentrum 'De Hoep' van PWN Noord-Hollands Duinreservaat in Castricum. Na het huishoudelijk deel volgden drie inhoudelijke presentaties van leden: 'Boommarters van het Speulderbos', 'Gezenderde boommarters Sallandse Heuvelrug' en 'Boommarters in het Noordhollands Duinreservaat'. Daarna was er een excursie in het Duinreservaat. De cameraopstelling aldaar werd bekeken en er werd een boomarter, slapend op een roofvogelnest bovenin een boom aangetroffen.

Lees [hier](#) het volledige jaarverslag van de Werkgroep Boomarter Nederland.

Zoogdierenwerkgroep Zuid-Holland

Onder strikte voorwaarden werden de winter-tellingen van vleermuizen weer opgepakt. Een aantal belangrijke bunkercomplexen op het grondgebied van Dunea konden niet worden geteld vanwege mogelijke asbest (deze tellingen zijn hervat in het winterseizoen 2022-2023). De belangrijkste projecten in 2022 hadden betrekking op het zoeken en tellen van kleine dwergvleermuizen in het binnenduingebed en het inventariseren van een

aantal landgoedbossen in Den Haag en omgeving op boombewonende vleermuizen. Ook werden er braakballen gepluisd en (digitale) presentaties en lezingen gegeven. Verder werden hand- en spandiensten geleverd aan een grote inventarisatie naar meervleermuizen in het noordoosten van de provincie.

Diverse leden leverden een bijdrage aan de Lutra special over lange termijn-trends van overwinterende vleermuizen. De eerder gevonden grote hoefijzerneus trok zelfs landelijke aandacht in diverse krantenberichten en Nature Today.

Lees [hier](#) het volledige jaarverslag van de Zoogdierenwerkgroep Zuid-Holland.

Werkgroep Zeezoogdieren

Via de app-groep zijn wetenswaardigheden uitgewisseld. Een van de bestuursleden leverde een bijdrage aan het blad Zoogdier. Ook is begonnen met de organisatie van een nieuwe zeezoogdierdag. Er is contact gelegd met de Holland-Norway-Ferryline, om tijdens de overtochten zeezoogdieren te gaan tellen. Stichting Rugvin gaat deze tellingen organiseren. Het is mogelijk voor leden van de werkgroep om ook tellingen te gaan doen.

Twee leden volgden de cursus Sea Mammal Surveyor bij ORCA in Engeland. Eén van hen ontving het certificaat. Men leerde veel over hoe tellingen op zee moeten worden aangepakt waarmee de basis is gelegd voor toekomstige tellingen.

Lees [hier](#) het volledige jaarverslag van de Werkgroep Zeezoogdieren.

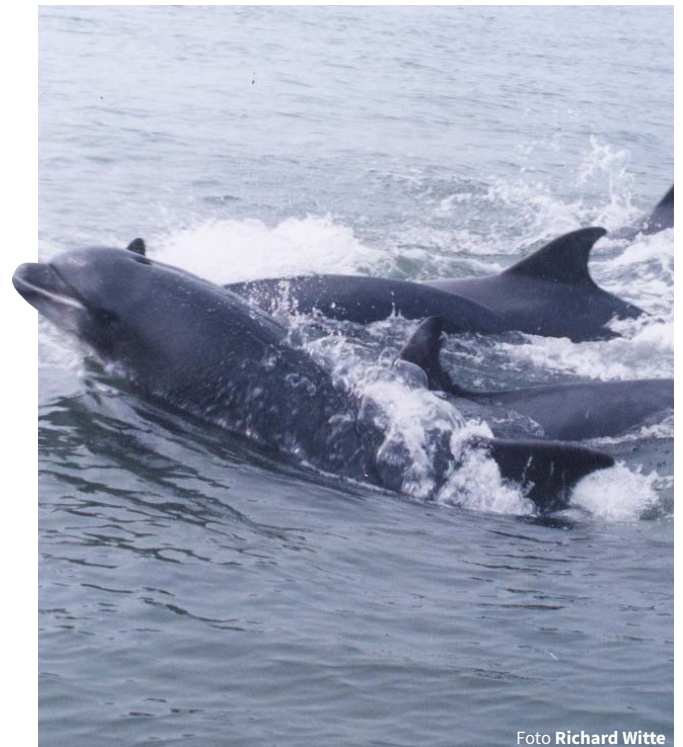

Foto Richard Witte

Organisatie

Pieter van der Kloet is aangetreden als penningmeester van de vereniging en de stichting. Nora Kösters is herkozen als bestuurslid. Het ledenaantal is licht gegroeid, tot 1907 leden. Het aantal abonnementen op *Zoogdier* en *Lutra* is toegenomen tot 995.

Eén medewerker heeft het bureau verlaten. Drie nieuwe medewerkers zijn ons komen versterken. Op 31 december werkten 25 mensen (17,9 FTE) voor de stichting.

Financiën

De baten van de vereniging zijn in 2022 gestegen tot €115.358. De kosten zijn nog harder gestegen. De vereniging heeft een negatief resultaat behaald. De omzet van de stichting is gestegen tot €2.402.203. De stichting heeft 2022 met een positief resultaat afgesloten.

De jaarrekening van de vereniging ([link](#)) is na vaststelling door de ALV te vinden op de ANBI pagina van de Zoogdierverseniging. De ANBI pagina van de Zoogdierstichting bevat de jaarrekening van de stichting ([link](#)).

Vereniging:

Pagina 8: **2022 Jaar van de Eikelmuis**

Pagina 16: **Regionale otteroverleggen zetten zich in voor bescherming**

Pagina 18: **Werkgroepen**

Stichting:

Pagina 10: **Cursussen over vleermuissoorten**

Pagina 10: **Meervleermuis Veluwe**

Pagina 12: **Zenderonderzoek eikelmuis**

Pagina 12: **Noordse woelmuis en waterspitsmuis in de Zuid-Hollandse delta**

Pagina 15: **Dijken en bevers beschermen met hoogwatervluchtplaatsen**

Vereniging & Stichting:

Pagina 10: **Kansen voor de Europese nerts?**

Pagina 13: **Vleermuizen en energietransitie**

Pagina 13: **Haas en konijn op de Rode Lijst**

Pagina 15: **Wolvenpopulatie én maatschappelijk uitdagingen groeien**

Pagina 16: **Natuurinclusieve energietransitie wind en hoogspanning op land (NIEWHOL)**

Zoogdieren, die wil je niet missen.

